

Растителнозащитни грижи при овощни култури през април – неприятели

Автор(и): доц. д-р Недялка Палагачева, Аграрен университет в Пловдив; гл.ас. д-р Павлин Василев, Аграрен университет в Пловдив

Дата: 03.04.2023 Брой: 4/2023

Листни въшки по овощните култури (сем. *Aphididae*)

Листните въшки са подценяван проблем за овощните култури в нашата страна, но те се явяват ежегодно и особено в години с по-чести превалявания се смятат за неприятели с голямо икономическо значение. Те вредят като смучат сок, инжектират слюнка съдържаща растежни регулатори, вследствие на което причиняват по-слабо или по-силно завиване и деформиране на нападатите части. При силно нападение повредените листа изсъхват и окапват, леторастите се изкривяват и изостават в развитието си, а плодовете остават дребни и деформирани.

Някои видове отделят обилно количество „медена роса“, върху която се развиват чернилни гъбички, в резултат на което се нарушават физиологичните процеси. Други видове пренасят вирусни болести по растенията, което увеличава още повече вредната им дейност.

Борбата с листните въшки се провежда на база на мониторинг за появата и популационата численост на въшките и техните ентомофаги.

Праг на икономическа вредност (ПИВ). Химичен контрол се налага при 10-15% нападнати летораста преди цъфтежа и 8-10% нападнати летораста след цъфтежа.

Разрешени са следните продукти за растителна защита: а.в. тебуфенпирад - Ширудо 25 г/дка; а.в. флониламид - Тепеки 14 г/дка, Афинто 14 г/дка, Хиноде 14 г/дка; а.в. пиретрини - Абанто 75 мл/дка, Крисант ЕК 75 мл/дка, Натюр Брейкър 75 мл/дка, Пирегард 75 мл/дка за кайсии, праскови, сливи и череши; а.в. флупирадифурон - Сиванто Прайм 90 мл/дка за ябълки и круши, а.в. спиротетрамат - Мовенто 100 СК 0,075-0,12% за ябълки и круши и 0,075-0,1% за кайсий, праскови, сливи и череши; а.в. сулфоксафлор - Клоузър 120 СК 20-40 мл/дка за ябълки, круши, дюли, праскови и череши; а.в. азадирахтин - Ойкос 100-150 мл/дка, Ниимик тен 260-390 мл/дка за ябълки.

През април семковите овощни видове встъпват от фенофаза „разпукване на цветни пъпки“ – „розов бутон“ до фенофаза „цъфтеж“.

Семкови овощни видове

Ябълка

• *Ябълков плодов червей*

Пеперудите от първо поколение започват да летят в края на цъфтежа на ябълката. Женските снасят яйцата си поединично, предимно по горната страна на листата. Вредят гъсениците, които се вгризват в плодовете и повреждат плодовото месо около семенната камера.

Контрол: Химично третиране се извършва в началото на яйцеснасяне с хормонални инсектициди (инхибитори на хитиновия синтез) и срещу гъсениците преди вгризване в плодовете.

Праг на икономическа вредност (ПИВ) - 3-5 бр./уловка/седмица.

Разрешени продукти за растителна защита: а.в. спинеторам - Делегат 250 ВГ 30 г/дка; а.в. хлорантранилипурол - Кораген 20 СК 16-30 г/дка, Волиам 16-30 мл/дка; а.в. циперметрин - Циперфор 100 ЕК 30 мл/дка, Шерпа 100 ЕК 30 мл/дка, Афикар 100 ЕК 30 мл/дка, Ефциметрин 10 ЕК 30 мл/дка и др.; а.в. емаектин бензоат - Афърм опти 200 г/дка; а.в. спинозад - Синейс 480 СК 20-30 мл/100 л. вода; а.в. Грануловирус – CpGV-V22 3 x 10¹³ гранули/литър - Мадекс твин 10 мл/дка;

• *Ябълкова плодова оса*

През пролетта малко преди цъфтежа или през време на цъфтежа на ябълката, женските пробиват с яйцеполагалото чашките на цветовете и полагат в основата на тичинковите дръжки по едно яйце.

Лъжегъсениците се вгризват под кожицата на формираните се млади плодове и правят един дъговиден ход под горния епидермис, който често при нарастване на плода се вкорковява.

Стратегия за контрол:

Правят се стръсквания рано сутрин, за да се определи плътността на осите.

Химичният контрол е насочен срещу възрастните преди яйцеснасяне и срещу лъжегъсениците.

ПИБ *възрастни 2-3 бр./ 100 стръскани клона.*

Разрешени продукти за растителна защита няма. Може да се използват препаратите, одобрени за борба с плодовите червеи.

● Кръгломиниращ молец

Летежът на пеперудите започват през април и съвпада с началото на цъфтежа на зимните сортове ябълки. Женските снасят яйцата си по долната страна на листата. Вредят гъсениците, които навлизат в паренхимната тъкат на листа, с който се хранят, непосредствено под снесеното яйце, като образуват кръгла мина.

Стратегия за контрол: Химичен контрол се провежда в началото на излюпване на гъсениците.

ПИБ: във фенофаза „*формиране на завърза*” и „*нарастване на плодовете*” - 2-3 броя яйца и мини на лист.

Разрешени продукти за растителна защита: а.в. хлорантранилипсол - Кораген 20 СК 16-30 г/дка, Волиам 16-30 мл/дка; а.в. емаектин бензоат - Афърм опти 200 г/дка; а.в. циперметрин - Циперфор 100 ЕК 30 мл/дка, Шерпа 100 ЕК 30 мл/дка, Афикар 100 ЕК 30 мл/дка, Ефциметрин 10 ЕК 30 мл/дка и др.

Круша

● Обикновена крушова листна бълха

Обикновената крушова листна бълха се активира рано напролет, преминава по дърветата и се развива по пъките и младите летораста. Бълхите от първо поколение се появяват в края на април-началото на май. Възрастните и ларвите смучат сок от пъките и листата, обилно отделят медена роса, леторастите почерняват и пренасят микоплазмена болест, в резултат на която крушовите дръвчета изсъхват и загиват.

Стратегия за контрол: Химичен контрол се води срещу възрастни и ларви. **ПИВ:** във фенофаза разпукване на пъките зелен конус „миши уши” - 2-3 бр./100 пъпки; бутонизация - ларви и възрастни 2-3 % заселени розетки.

Разрешени продукти за растителна защита: а. в. тебуфенпират - Ширудо 25 г/дка; а.в. спиротетрамат - Мовенто 100 СК 0,12-0,15%; а.в. спинозад – Синейс 480 СК 30-35 мл/100 л. вода и други;

Фенофазата на развитие на костилковите овощни видове е “бял бутон” - „пълен цъфтеж” - „формиране на завръз“.

Костилкови овощни видове

Сливи

• Плодови оси

Осите се появяват преди цъфтежа на по-ранните сортове сливи. Женските снасят яйцата си в зелените чашечни листенца или в самата чашка на цветовете. Лъжегъсениците се вгризват в завръзките и ги унищожават, след което до завършване на развитието си нападат няколко млади плода и се хранят с тяхната вътрешност.

Стратегия за контрол: Да се извърши следцъфтежно пръскане (когато 2/3 от венчелистчетата са завехнали, но не са окапали) срещу лъжегъсениците, преди вгризването им в плодчетата.

ПИВ: бутонизация-цветни розетки-до началото на цъфтеж възрастни 2-3 бр./10 стръскани клона.

Разрешени продукти за растителна защита няма. Може да се използват препаратите, одобрени за борба с плодовите червеи.

● Сливов плодов червей

Пеперудите имагинират през първата половина на месец април. Женските снасят яйцата си по плодовете привечер при температура над 13-14⁰С. Вредят гъсениците, които се хранят с плодовото месо около костилката.

Стратегия за контрол: Химично третиране се извършва в началото на яйцеснасяне с хормонални инсектициди (инхибитори на хитиновия синтез) и срещу гъсениците преди вгризване в плодовете.

ПИВ - 2-3 бр. пеперуди/уловка/седмица.

Разрешени продукти за растителна защита: а.в. спинеторам - Делегат 250 ВГ 30 г/дка; а.в. хлорантранилипрол - Кораген 20 СК 16-30 г/дка, Волиам 16-30 мл/дка; а.в. емаектин бензоат - Афърм опти 250 г/дка.

Праскови, кайсии

● Източен плодов червей

Летежът на пеперудите започва в началото на месец април, при средноденонощни температури 14⁰С. Женските снасят яйцата си поединично, по долната страна на листата и по младите леторастите. Вредят гъсениците, които причиняват червясвяна на плодовете и миниране на върховете на леторастите.

Стратегия за контрол: Химично третиране се извършва в началото на яйцеснасяне с хормонални инсектициди (инхибитори на хитиновия синтез) и срещу гъсениците преди вгризване в плодовете.

ПИБ: *през вегетацията пеперуди 10-15 бр./уловка/седмица*

Разрешени продукти за растителна защита: а.в. спинеторам - Делегат 250 ВГ 30 г/дка;
хлорантранилипрол - Кораген 20 СК 16-30 г/дка, Волиам 16-30 мл/дка; а.в. емафектин бензоат - Афърм опти 200-225 г/дка; Грануловирус – CpGV-V22 3×10^{13} гранули/литър - Мадекс твин 10 мл/дка.

Череши

● Вишнев (черешов) хоботник

Масовата поява на хоботниците е след преминаване на цъфтежа, когато среднодневната температура е над 15°C . В зелените плодове женските правят ходове и на дъното снасят по едно яйце, след което затварят ходовете с капаче. Ларвите се хранят и развиват в костилката на плодовете, без да засягат месестата част.

Стратегия за контрол: Третира се срещу възрастните, след цъфтежа. Неприятеля се установява сутрин рано, чрез стръскване.

ПИБ: 3 броя хоботници/10 клонки/дърво.

Разрешен продукт за растителна защита няма. Може да се използват препаратите, одобрени за борба с плодовите червеи.